

บทสนทนาตลกที่พบในรายการ “แจ”: การวิเคราะห์บทสนทนา

CONVERSATIONAL JOKING IN THE THAI TV SHOW “CHAE”: CONVERSATIONAL ANALYSIS

บุญจิรา ท่าหลวง*, ศิริพร ปัญญาเมธิกุล

Boonjira Thaluang, Siriporn Panyametheekul*

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Linguistics Program, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University.

**Corresponding author, e-mail: Boonjira_cher@yahoo.co.th*

Received: 29 June 2021; **Revised:** 29 July 2021; **Accepted:** 9 August 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่ของความตลกในบทสนทนาตลกในรายการ “แจ” โดยใช้กรอบแนวคิดของ Norrick [1] ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงสร้าง ความตลกในบทสนทนาตลกในรายการ “แจ” มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การนำเรื่องหรือเนื้อความ 2) การส่งมุกตลก และ 3) การยิงมุกตลก โดยการส่งมุกตลกสามารถปรากฏหรือไม่ปรากฏได้ในการสนทนาตลก ส่วนรูปแบบของความตลกในบทสนทนาตลกในรายการ “แจ” ที่พบมากที่สุด คือ เกร็ดขำขัน ที่เป็นประสบการณ์ของผู้เล่าเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ การแฝงนัย และการเล่นคำ ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์พบหน้าที่ของความตลกในบทสนทนาตลก คือ หน้าที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี รองลงมา คือ หน้าที่แสดงความก้าวร้าว สะท้อนให้เห็นถึงการใช้เรื่องตลกในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของคนไทย

คำสำคัญ: ความตลก บทสนทนาตลก เรื่องตลก

Abstract

The objective of this research was to analyze the structure, form and interpersonal function of conversational humor in the “Chare” TV show using Norrick’s framework [1]. The results revealed that the structure of humorous discourse in the “Chare” program consisted of three components: 1) build-up 2) pivot and 3) punchline. Pivot may or may not appear in the conversational joking. The most common form of humor in conversational joking was personal anecdotes, which were mostly experienced by the narrator, followed by irony and wordplay. In addition, the analysis revealed that the functions of conversational humor include rapport, followed by aggression. The research shows that the use of jokes in creating good relationship is one of the characteristics of Thai people.

Keywords: Humor, Conversational Joking, Jokes

บทนำ

ในชีวิตประจำวันการสนทนาแบบเป็นกันเองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่เกิดขึ้นมักปรากฏเรื่องตลก (jokes) ในระหว่างการสนทนาเพื่อสร้างความสนุกสนาน (enjoyment) คลายความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความตลก (humor) ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม ดังปรากฏในงานวิจัยของนิตยา พวงดี และวาสนี วิเศษฤทธิ์ [2] การใช้เรื่องตลกหรือเสียงหัวเราะทำหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนสถานการณ์ เสียงหัวเราะแรกสามารถทำหน้าที่เป็นคำเชิญผู้อื่น และทำให้ผู้ฟังตอบกลับด้วยเสียงหัวเราะเช่นกัน อีกทั้งความตลกยังช่วยลดความตึงเครียดเมื่อมีการพูดคุยเรื่องปัญหาต่าง ๆ และสามารถใช้ในการเปลี่ยนหัวข้อการสนทนาได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์โครงสร้างในการสนทนาเรื่องตลกว่ามีโครงสร้างเป็นอย่างไร รวมถึงรูปแบบในการนำเสนอเรื่องตลกในบทสนทนาเป็นอย่างไร โดยใช้แนวคิดของ Norrick [1] ในการวิเคราะห์ เนื่องจาก Norrick สนใจวิเคราะห์ข้อมูลโต้ตอบระหว่างผู้เล่าเรื่องกับผู้ฟังโดยส่วนประกอบสำคัญในการเกิดความตลก คือ “การยิงมุกตลก (punchline)” ที่สร้างความตลกซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเกิดรอยยิ้มและเสียงหัวเราะของทั้งผู้เล่าเรื่องและผู้ฟัง โดยมีปรากฏในท้ายการสนทนา Norrick [1] กล่าวว่า การยิงมุกตลก หมายถึง คำ วลี หรือประโยคที่ฟังแล้วทำให้เกิดความกำกวมหรือเป็นความหมายสองแง่สองง่าม และก่อให้เกิดความตลก รวมถึงการแสดงกริยา น้ำเสียงที่แปลกประหลาด ท่าทาง และการแสดง [3] ดังตัวอย่าง (1) และ ตัวอย่าง (2)

(1) American: How often do you have elections?

Chinese: Evely day. [4]

ตัวอย่าง (1) เกิดจากสำเนียงของภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันของชาวอเมริกันและชาวจีน โดยคนอเมริกันถามว่า “คุณมีการเลือกตั้งบ่อยแค่ไหน” แต่ชาวจีนตอบว่า “ทุกวัน” เนื่องจากสับสนในการออกเสียง “l” และ “r” โดยตีความของคำว่า “election” ผิดเป็น “erection” สืบเนื่องจากที่ชาวจีนตอบกลับว่า “every day” แต่การออกเสียงกลับออกเสียงเป็น “evely day” จึงเกิดการแปลความผิดของคำว่า “การเลือกตั้ง (election)” เป็น “การแข็งตัวของอวัยวะเพศ (erection)”

ตัวอย่าง (2) การแสดงความคิดเห็นจากคู่สนทนาที่สามารถกระตุ้นเสียงหัวเราะทำให้เกิดความตลก

(2) After waiting for half an hour in a Soho restaurant the customer called over to the waiter:

"How long will my spaghetti be?" he asked. "How should I know", replied the waiter. "I never measure it." [4]

ความตลกในตัวอย่าง (2) เกิดจากการเข้าใจผิดของบริการที่แปลเจตนาของลูกค้าผิด จากการที่ลูกค้าต้องการถามว่าตัวเองต้องรอสปาเก็ตตี้ที่ตนสั่งอีกนานเท่าไร ไม่ใช่ต้องการถามว่าเส้นสปาเก็ตตี้ยาวแค่ไหนจากคำว่า “how long” จากตัวอย่าง (2) สังเกตได้ว่าความตลกไม่ได้เกิดขึ้นตามลำพัง ความตลกต้องอาศัยบริบทสถานการณ์ในการตีความ ซึ่งต้องแยกแยะระหว่างความเป็นจริง คือ ความยาวของเส้นสปาเก็ตตี้กับความยาวนานที่เป็นการรอคอยของผู้สั่งอาหาร การศึกษาความตลกจึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่าโครงสร้างในบทสนทนาตลกของรายการวาไรตี้ไทยจะมีลักษณะเป็นอย่างไรแตกต่างจากที่ Norrick [1] ศึกษาหรือไม่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยสนใจวิเคราะห์รูปแบบของความตลกในบทสนทนาและหน้าที่ของความตลกในบทสนทนาตลกว่ามีลักษณะอย่างไรในการที่จะทำให้เกิดเสียงหัวเราะและคลายเครียดของผู้สนทนา เนื่องจากการพิจารณาโครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่ของความตลกประกอบกันจะทำให้วิเคราะห์การสร้างความตลกอย่างครบถ้วนว่ามีลักษณะอย่างไร นำเสนอด้วยวิธีแบบไหน และใช้ความตลกเพื่ออะไร โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ของ Norrick [1] ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากรายการโทรทัศน์ที่มีการสนทนาเรื่องตลก โดยเก็บข้อมูลจากรายการ “แฉ” เนื่องจากเป็นรายการวาไรตี้ตลกที่ได้รับความนิยมสูง มีกลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย และมีลักษณะการสนทนาใกล้เคียงกับการสนทนาในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะรายการนี้มีช่วงที่พิธีกรสนทนากับแขกรับเชิญมีความเป็นธรรมชาติและการสนทนา

ที่เกิดขึ้นไม่มีกำหนดผลัดความตลกล่วงหน้า ทั้งพิธีกรและแขกรับเชิญสนทนาแบบเป็นกันเอง ทำให้เกิดความตลกในรายการเป็นจำนวนมาก การสนทนาในรายการนี้จึงเป็นการสนทนาที่คล้ายกับการสนทนาในชีวิตประจำวันมาก นอกจากนี้ การวิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่ของความตลกเป็นแนวทางให้ผู้สนทนาสามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีในการสนทนาระหว่างบุคคลหรือสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และช่วยหลีกเลี่ยงการสนทนาที่ทำให้เกิดความตึงเครียดหรือความแตกแยกได้

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความตลก

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความตลกมีหลายทฤษฎีที่นักวิชาการใช้ในการวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ด้านภาษา จิตวิทยา และสังคม ทฤษฎีความไม่เข้ากัน (incongruity theory) เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายความไม่เข้ากันของสิ่งสองสิ่งในเรื่องตลก สาเหตุมาจากการเกิดการรับรู้อย่างกะทันหันระหว่างความคิดกับความเป็นจริงแล้วเกิดเสียงหัวเราะ และเมื่อพิจารณาถึงเรื่องตลกในแง่ของทฤษฎีความไม่เข้ากันของวัตถุ 2 สิ่งในเรื่องตลกจะถูกนำเสนอผ่านแนวคิดและแนวคิดนี้ถูกนำไปใช้กับของ 2 สิ่ง ที่มีลักษณะคล้ายกัน แต่ในขณะที่เรื่องตลกดำเนินอยู่เห็นได้ชัดว่าแนวคิดเดี่ยวนั้นใช้กับสิ่งของหนึ่งในสองสิ่งเท่านั้นที่ทำให้ความแตกต่างระหว่างสิ่งของหรือแนวคิดนี้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นี่ คือ สิ่งที่เรียกว่าความไม่ลงรอยกัน [5] นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีความตลกของ Koestler [6] อธิบายการตีความของเหตุการณ์หนึ่งให้แตกต่างกันได้ 2 แบบ โดยความหมายหนึ่งของเหตุการณ์ถูกตีความในอีกความหมายหนึ่งอย่างทันทีทันใด ความคาดหวังในความหมายอย่างหนึ่งกลับถูกตีความอีกอย่างหนึ่ง จึงถูกปลดปล่อยออกมาในรูปแบบของเสียงหัวเราะ ในขณะที่ Ruskin [7] นำเสนอทฤษฎีอรรถศาสตร์อารมณ์ขันมุ่งตัวบท (script-based semantic theory of humor หรือ SSTH) โดยทฤษฎีมีความสัมพันธ์ของความไม่เข้ากัน Ruskin อธิบายว่าเรื่องตลกสามารถเกิดขึ้นในรูปแบบของภาษาที่มีความกำกวม (ambiguity) และมีความขัดแย้ง (contradiction) โดยทั้งสองอย่างนี้ถูกเรียกว่า ความขัดแย้งของตัวบท (script opposition) ของ Ruskin [7]

นอกจากทฤษฎีความไม่เข้ากัน มีนักวิชาการที่อธิบายความตลกด้วยสมมติฐานของทฤษฎีความเหนือกว่า (superiority theory) คือ การสะท้อนให้เห็นว่าเราเหนือกว่าในความด้อยของผู้อื่น โดยสามารถพบได้ในงานของ Plato และ Aristotle โดย Plato เห็นว่าความตลกเป็นการประสงคร้ายต่อผู้อื่นที่ดูไร้อำนาจ ส่วน Aristotle เชื่อว่าอารมณ์มาจากความน่ารังเกียจของผู้อื่น สำหรับ Hobbes [8] ความสนุกสนานที่เกิดจากเสียงหัวเราะเกิดจากการที่เรารู้สึกเหนือกว่า

ส่วนทฤษฎีที่อธิบายความตลกในทางสรีรวิทยาหรือจิตวิทยา คือ ทฤษฎีการปลดปล่อย (release theory) โดยเชื่อว่าการปลดปล่อยความอัดอั้นหรือความเครียดที่เกิดขึ้นในใจมนุษย์ให้พ้นจากความอัดอั้น การปลดปล่อยเป็นไปตามธรรมชาติและแสดงออกมาด้วยเสียงหัวเราะ Mulder & Nijholt [9] กล่าวว่าทฤษฎีนี้เป็นที่นิยมในหมู่คนที่เชื่อว่าเสียงหัวเราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ

แนวคิดบทสนทนาตลก (Conversational Joking)

Norrick [10] อธิบายการวิเคราะห์ระบบการเล่าเรื่องตลกว่าเป็นรูปแบบการสนทนาเฉพาะตัวของแต่ละคน อาจเกิดขึ้นในการพูดคุยระหว่างเพื่อนหรือการเล่าเรื่องตลกระหว่างการสนทนาในกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเล่าเรื่องตลกเริ่มตั้งแต่ระดับเล็กด้วยถ้อยคำของผู้สนทนาไปจนถึงระดับใหญ่ การสร้างเรื่องตลกที่มีลักษณะการสนทนากับการโต้ตอบในผลัดการสนทนาที่ไม่ได้คงที่อยู่เพียงการพูดคำตอบ คำ การสร้างความตลกสามารถเกิดขึ้นในการทักทาย การกล่าวรำลา หรือความพยายามใช้เรื่องตลกเพื่อก้าวข้ามภาวะการหยุดชะงักจากความอึดอัดใจ บางอย่าง การปิดหัวข้อการสนทนาจากเรื่องหนึ่งเพื่อข้ามไปสู่อีกเรื่องหนึ่งเพื่อให้คลายความตึงเครียดในการสนทนา ทำให้การสนทนาสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นขึ้น

ตัวอย่างการสนทนาระหว่างเพื่อนที่เป็นผู้ชายกับผู้ชาย โดยการพูดโต้ตอบด้วยความตลกเพื่อสร้างสัมพันธภาพ สร้างบรรยากาศ และต้องการให้คู่สนทนาด้วยได้สร้างความตลกตอบกลับมาเช่นกัน ดังนี้

(3) A: See you later, alligator.

B. After while, crocodile.

ตัวอย่าง (3) เป็นการกล่าวคำบอกลาแบบเป็นกันเองของชาวอเมริกันที่มีการใช้กับทุกคน โดยคนแรกพูดว่า “ลาก่อนเจ้าหนู” (มีการเปรียบเทียบ คำว่าเจ้าหนูกับจระเข้ที่เป็นจระเข้สายพันธุ์หนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่า “crocodile” เรียกว่า “alligator” หรือ จระเข้ตีนเป็ด ลักษณะส่วนหัวเป็นรูปตัวยู ผิวหนังสีดำอมน้ำตาล และอาศัยอยู่แถบอเมริกาใต้) ในขณะที่อีกฝ่ายตอบว่า “แล้วพบกันใหม่ลูกพี่” (คือ การเปรียบเทียบ ลูกพี่กับจระเข้สายพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่กว่า เรียกว่า “crocodile” ลักษณะส่วนหัวเป็นรูปตัววี มีลำตัวสีเหลืองอมเทา และอาศัยซีกโลกตะวันออกและอเมริกากลาง) เป็นสำนวนการบอกลาของฝรั่ง อีกทั้งยังมีการเล่นคำที่พ้องเสียงคือ “later” กับ “alligator” และ “while” กับ “crocodile”

จากตัวอย่าง (2) หากวิเคราะห์โครงสร้างบทสนทนาตลก (the structure of humorous discourse) ตามแนวคิดของ Norrick [1] สามารถแบ่งได้ 3 องค์ประกอบ คือ

1) การนำเรื่องหรือเนื้อความ (build up) แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในการสนทนาเรื่องตลก

After waiting for half an hour in a Soho restaurant the customer called over to the waiter

2) การส่งมุกตลก (pivot) จะเกิดจากการตั้งคำถามในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นของผู้ฟังที่มาจากเนื้อความของการดำเนินเรื่อง

"How long will my spaghetti be?" he asked.

3) การยิงมุกตลก (punchline) แสดงให้เห็นคำตอบหรือเฉลยคำถามที่เกิดขึ้นจากการส่งมุกตลก

"How should I know", replied the waiter. "I never measure it."

นอกจากนี้ Norrick [1] อธิบายว่ารูปแบบบทสนทนาตลก หมายถึง ลักษณะการเขียนที่นำเสนอในบทสนทนาตลกโดยแต่ละรูปแบบมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่ง Norrick นำเสนอรูปแบบบทสนทนาตลก (the form of conversational humor) ใน 4 รูปแบบ คือ

1) เรื่องตลก (joke) หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าต่อ ๆ กันมาเกิดทั้งแบบข้อความและคำพูดมีเจตนาที่ต้องการให้ผู้ฟังเกิดความตลก ซึ่งเป็นจุดกำเนิดในการเกิดทฤษฎีตลก

2) เกร็ดขำขัน (personal anecdotes) หมายถึง การนำเสนอตัวตนของผู้เล่าเองผ่านการเล่าเรื่อง 3 แบบ คือ 1) การเล่าประสบการณ์ของตนเอง 2) การแสดงทัศนคติในประสบการณ์ตรงเพื่อแสดงอารมณ์ของตนเอง 3) ผู้เล่าประเมินความคิดเห็นในขณะที่เดียวกับที่ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นโดยการหัวเราะ

3) การเล่นคำ (wordplay) อาจเป็นการใช้คำผวน (spoonerism) การใช้ถ้อยคำผิด (malapropism) การใช้สุภาษิตคำพังเพย (wellerism) การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ (onomatopoeia) เป็นต้น การเล่นคำเป็นลักษณะเฉพาะที่แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของคนที่มีวิธีการสื่อสารที่สนุกสนานและน่าสนใจในการพูด และเป็นเทคนิคที่เกิดขึ้นบ่อยในการเล่าเรื่องตลก ทั้งยังต้องอาศัยไหวพริบ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัว

4) การแฝงนัย (Irony) หมายถึง การพูดประชดประชัน แสดงออกถึงความก้าวร้าวและการโจมตีผู้อื่น

ส่วนหน้าที่ของบทสนทนาตลก (the interpersonal functions of conversational humor) ความตลกสนับสนุนให้เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่คณะในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจเกิดความเพลิดเพลินกับเรื่องตลกที่เป็นเรื่องเล่าผ่านประสบการณ์ของตน หน้าที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี (rapport) การแลกเปลี่ยนเรื่องราวประสบการณ์ในเรื่องตลกร่วมกัน สามารถสร้างความสัมพันธ์ ความสนุกสนาน ลดความตึง

เครียด และสร้างความสัมพันธ์ในหมู่คณะ อย่างไรก็ตาม ความตลกสามารถทำหน้าที่แสดงความก้าวร้าว (aggression) นำไปสู่ความก้าวร้าว หรือแสดงออกในทางรุกรานผู้อื่นได้เช่นกัน Norrick [1]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่ของความตลกในบทสนทนาตลกในรายการ “แจ”

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในรายการ “แจ” ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ระบบดิจิทัล GMM25 บริหารงานโดยบริษัท จีเอ็มเอ็ม แชนแนล จำกัด ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 รวมทั้งสิ้น 120 ตอน หรือ 40 ชั่วโมง (2,400 นาที) โดยเก็บเฉพาะช่วงเวลาการสนทนาที่พิธีกรสนทนากับแขกรับเชิญพิเศษ ซึ่งเป็นเวลาประมาณ 20 นาที/ครั้ง ผู้วิจัยสืบค้นรายการย้อนหลังจาก <http://www.youtube.com> หลังจากได้ข้อมูลการสนทนาทั้งหมดแล้ว เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความตลกที่เกิดขึ้นในบทสนทนา คือ การหัวเราะของผู้ร่วมสนทนา [7] กล่าวคือ ถ้าผู้ร่วมสนทนาหัวเราะในบทสนทนา ผู้วิจัยจะทำการถอดบทสนทนาจาก 120 ตอน ได้บทสนทนาที่มีการหัวเราะทั้งหมด 162 บทสนทนา โดยการวิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่บทสนทนาตลกใช้เกณฑ์ของ นอร์ริก [1] ผู้วิจัยนับความถี่ของโครงสร้าง รูปแบบ และหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากบทสนทนา 120 ตอน และนำเสนอทั้งหมดเป็นร้อยละ

ในวิจัยนี้เก็บบทสนทนาการสัมภาษณ์แขกรับเชิญ โดยมีพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการทั้งหมด 6 คน ได้แก่ 1) คุณชวภา ตันเจริญ (มดดำ) 2) คุณวรฤทธิ์ เฟื่องอารมณ (น็อต) 3) คุณวรินดา ดำรงผล (ดีเจดาดำ) 4) คุณชวลิต ศรีมันคงธรรม (ดีเจซาซา) 5) คุณธนัชพันธ์ บูรณาชีวาวิไล (ดีเจบิกโกะ) และ 6) คุณมรกต แสงทวีป (เอมี) และเวลาในการออกอากาศรายการ “แจ” คือ

- 1) วันจันทร์และวันอังคารออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 22.25 น. ถึงเวลา 23.25 น.
- 2) วันพุธและวันพฤหัสบดีออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 21.25 น. ถึงเวลา 22.25 น.
- 3) วันศุกร์ออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 20.30 น. ถึงเวลา 21.30 น.

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์บทสนทนาตลกในรายการ “แจ” พบโครงสร้างความตลก 3 องค์ประกอบ คือ 1) การนำเรื่องหรือเนื้อความ 2) การส่งมุกตลก และ 3) การยิงมุกตลก ส่วนรูปแบบความตลกพบทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1) เกร็ดขำขัน 2) การเล่นคำ และ 3) การแฝงนัย หน้าที่ความตลกจากข้อมูลพบ 1) หน้าที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และ 2) หน้าที่แสดงความก้าวร้าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. โครงสร้างความตลก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1 นำเสนอโครงสร้างความตลกที่ปรากฏในบทสนทนาตลกในรายการ “แจ” แบ่งออกเป็นแบบ 2 องค์ประกอบ และแบบ 3 องค์ประกอบ โดยจากข้อมูล 162 บทสนทนา พบโครงสร้างตลกที่มี 2 องค์ประกอบ คือ การนำเรื่องหรือเนื้อความและการยิงมุกตลก จำนวน 138 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 85.19 และโครงสร้างตลกที่มี 3 องค์ประกอบ คือ การนำเรื่องหรือเนื้อความ การส่งมุกตลก และการยิงมุกตลก เป็นจำนวน 24 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 14.81 โดยพบว่าการส่งมุกตลกสามารถปรากฏหรือไม่ปรากฏได้ในการสนทนาตลก

ตารางที่ 1 โครงสร้างความตลกที่พบในบทสนทนาตลกในรายการ “แฉ”

ส่วนเนื้อความ	โครงสร้างความตลก		จำนวนความตลก	ร้อยละ
	ส่วนส่งมุกตลก	ส่วนยิงมุกตลก		
✓	-	✓	138	85.19
✓	✓	✓	24	14.81
	รวม		162	100

1.1 โครงสร้างความตลกแบบ 2 องค์ประกอบ

โครงสร้างความตลกแบบ 2 องค์ประกอบ เป็นโครงสร้างบทสนทนาตลกที่เริ่มต้นด้วยการนำเรื่องหรือเนื้อความ และตามด้วยการยิงมุกตลก พบเป็นอันดับหนึ่งในบทสนทนาตลกของงานวิจัยนี้ ดังตัวอย่าง (4) ผลัดที่ 1-3 คือ องค์ประกอบที่บอกเนื้อความของความตลก หลังจากนั้น ผลัดที่ 4 เป็นการยิงมุกตลก พิจารณาได้จากเกิดเสียงหัวเราะเกิดขึ้น

(4) บทสนทนานาระหว่างพีธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มตดำ) คุณวรินดา ดำรงผล (ดาต้า) คุณวรฤทธิ์ เฟื่องอารมณ์ (น็อต) กับแขกรับเชิญ คุณณัฐ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ออกอากาศในวันที่ 21 มีนาคม 2562

เนื้อความ

- 1 มตดำ คือคนอย่างแกเนี่ยมันไม่เคยคิดว่าแกจะมาจบที่ผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง. เพราะว่าแกเป็นของสาธารณะมาโดยตลอด. หนูรู้ไหมย่ะคะว่าที่แฟนหนูเนี่ยเป็นของสาธารณะมาโดยตลอด.
- 2 ดาต้า ต้องบอกว่าเหล่าแก๊งกวาง.
- 3 มตดำ ไม่ใช่.

การยิงมุกตลก

- 4 น็อต คำเรียกสวัสดิการรัฐบาล.

ดาต้า มตดำ น็อต ณัฐ (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (4) พีธีกร (มตดำ) เริ่มการสนทนากับแขกรับเชิญ (ณัฐ) ตั้งแต่ผลัดที่ 1 ถึงผลัดที่ 3 เป็นการนำเรื่องหรือเนื้อความพูดถึงลักษณะนิสัยของแขกรับเชิญว่าเป็นคนที่เจ้าชู้ด้วยถ้อยคำที่ว่า “มันไม่เคยคิดว่าแกจะมาจบที่ผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง” และมตดำกล่าวกับแฟนของแขกรับเชิญที่มาด้วยแต่ไม่ได้ร่วมในการให้สัมภาษณ์ออกรายการ สาเหตุมาจากลักษณะนิสัยการเข้ากับคนง่ายรวมถึงการมีคนรู้จักมากมายและเป็นที่รักของคนในวงการบันเทิง ผลัดที่ 4 การยิงมุกตลก พีธีกร (น็อต) เปรียบเทียบณัฐว่าเป็น “...สวัสดิการรัฐบาล” กล่าวคือ เปรียบเทียบณัฐซึ่งเป็นคนกับสิทธิประโยชน์ที่ได้ฟรีจากรัฐบาลทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ช่วยเหลือประชาชนให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สุขสบาย ทำให้เป็นจุดที่มีความตลกเกิดขึ้น เนื่องจากมีเสียงหัวเราะของผู้สนทนาเกิดขึ้น

1.2 โครงสร้างความตลกแบบ 3 องค์ประกอบ คือ การนำเรื่องหรือเนื้อความ การส่งมุกตลก และการยิงมุกตลก

โครงสร้างเรื่องตลกแบบ 3 องค์ประกอบ เป็นโครงสร้างบทสนทนาที่เริ่มต้นด้วยการนำเรื่องหรือเนื้อความ ตามด้วยการส่งมุกตลก และปิดท้ายด้วยการยิงมุกตลก ซึ่งเป็นโครงสร้างความตลกตามที่ Norrick [1] นำเสนอ แต่อย่างไรก็ตาม โครงสร้างนี้พบเป็นอันดับสอง และพบในปริมาณที่ไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า “การส่งมุกตลก” เป็นองค์ประกอบที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นทุกครั้งที่ในการโครงสร้างความตลก ดังตัวอย่าง (5)

(5) บทสนทนาระหว่าง พิธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) มดดำ คุณธนัชพันธ์ บูรณาชีวาวิไล (บู้คโตะ) คุณมรกต แสงทวีป (เอมมี) กับแขกรับเชิญ ด.ช.นิพิฐพงศ์ รักตน (เนสตี้ สไปร์ทซี่) ออกอากาศในวันที่ 2 พฤษภาคม 2562

เนื้อความ

- 1 มดดำ พร้อมแล้วอะเริ่ม.
- 2 เนสตี้ สวัสตีค่ะทุกคน โอ๊ยมีญาติมาดูเยอะมาก.
- 3 มดดำ สองพันกว่าสามพันล่ะ.
- 4 เนสตี้ อะมาแต่งหน้า ะ.
- 5 บู้คโตะ วันนี้ขอเป็นลุคแบบสายฟลอได้มั้ยคะแม่.
- 6 เนสตี้ อะสายฟลอได้คะลูกสาว.
- 7 บู้คโตะ คุณแม่ขอสายฟลอแบบฉ่ำ ๆ หน่อย. ไปเดินนาน ๆ อะแม่.
- 8 เนสตี้ ชั้นแรกก็ต้องลงรองพื้นก่อน. ถ้าไม่ลงรองพื้นอะ หน้าเหิน.
- 9 มดดำ เอ้อ.

การส่งมุกตลก

- 10 เนสตี้ แดดประเทศไทยอะอากาศดีนะ.
- 11 บู้คโตะ เอ้อ.

การยิงมุกตลก

- 12 เนสตี้ ดีที่ไม่ตาย.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่างการนำเรื่องหรือเนื้อความ เริ่มต้นตั้งแต่ผลัดที่ 1 ถึงผลัดที่ 9 โดยพิธีกรดำเนินรายการพูดคุยกับแขกรับเชิญ เนสตี้แขกรับเชิญทำการไลฟ์เชิญชวนผู้เข้าชมมาดูการสาธิตการแต่งหน้า โดยบู้คโตะขอเลือกรูปแบบการแต่งหน้าแบบ “สายฟลอ” คือ แบบฝรั่ง เนสตี้สาธิตพร้อมให้คำแนะนำการลงรองพื้นเพื่อเพิ่มความสวยงามในการแต่งหน้า ในผลัดที่ 10-11 คือ การส่งมุกตลก คือ พูดโยงถึงเรื่องอากาศในประเทศไทยว่าแดดประเทศไทยเป็นอากาศที่ดี ทำให้ผู้ฟังตีความว่าต้องการสื่อถึงแดดที่เป็นอากาศดี แต่พบว่าในผลัดที่ 12 การยิงมุกตลก สื่อความหมายของอากาศ “ดี” ขัดแย้งกับอากาศดี คือ ถ้าอากาศดี ต้องเป็นแดดที่กำลังพอดีไม่แรงจนเกินไป แต่เนสตี้กลับพูดต่อว่า “ดีที่ไม่ตาย” เป็นการนำเสนอมุกตลกที่คาดหวังว่าจะได้ยีนความหมายหนึ่งแต่ถูกตีความอีกอย่างหนึ่ง ผู้พูดนำเสนอความหมายในเชิงเสียดสีสภาพอากาศของเมืองไทยที่ร้อนจนสามารถทำให้คนเสียชีวิตได้ จึงทำให้เกิดเสียงหัวเราะ

2. รูปแบบความตลก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบรูปแบบความตลกในบทสนทนาทั้งหมด 3 รูปแบบ คือ 1) เกร็ดขำขัน 2) การเล่นคำ และ 3) การแฝงนัย เป็นไปตามแนวคิดของ Norrick [1] โดยพบว่ารูปแบบที่ปรากฏในบทสนทนาตลกในรายการ “แฉ” จากบทสนทนา 162 บทสนทนา พบรูปแบบที่เป็นเกร็ดขำขันมากที่สุด จำนวน 128 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 79.01 เหตุผลเนื่องจากเกร็ดขำขันเป็นรูปแบบที่ผู้เล่าเรื่องสามารถเลือกเรื่องหรือสิ่งที่มีต่อประสบการณ์จริงของตนเองและสามารถแสดงทัศนคติของความตลกเพื่อแสดงอารมณ์ของตนเองได้อย่างธรรมชาติ จึงเป็นรูปแบบที่พบบ่อยในการสนทนา รองลงมาพบรูปแบบการแฝงนัย จำนวน 18 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 11.11 และอันดับสุดท้ายที่พบ คือ รูปแบบการเล่นคำ จำนวน 16 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 9.88 สาเหตุของการพบการเล่นคำจำนวนน้อย เนื่องจากการเล่นคำเป็นรูปแบบที่มีลักษณะพิเศษที่ต้องอาศัยไหวพริบเพื่อทำ

ให้เกิดความตลก เพราะถ้าการตอบสนองของการเล่นคำไม่สอดคล้องกับบริบทอาจทำให้ผู้ฟังเกิดความสับสนมากกว่าความตลก Norrick [1] รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รูปแบบความตลกที่พบในบทสนทนาตลกในรายการ “แฉ”

รูปแบบความตลก	จำนวนความถี่	ร้อยละ
เกร็ดขำขัน	128	79.01
การแฝงนัย	18	11.11
การเล่นคำ	16	9.88
รวม	162	100

1. รูปแบบความตลกแบบเกร็ดขำขัน

รูปแบบความตลกแบบเกร็ดขำขัน คือ การเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ตนเองหรือผู้เล่าเรื่อง ผู้เล่าเลือกใช้ทัศนคติของความตลกที่มีต่อประสบการณ์จริง เพื่อแสดงอารมณ์ของตนเอง นอกจากนี้ ผู้เล่าสามารถประเมินความคิดเห็นในขณะเดียวกับที่ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นโดยการหัวเราะ ดังตัวอย่าง (6) การเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้พูด

(6) บทสนทนาระหว่างพิธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) คุณชวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เขาเขา) คุณวรินดา ดำรงผล (ดาต้า) กับแขกรับเชิญ คุณใหม่ เจริญปุระ ออกอากาศในวันที่ 12 มิถุนายน 2562

1 มดดำ แน่นอนอยู่มาสามสิบกว่าปีในฐานะนักร้องตลกแกรมมี่ยังเนีย. ตลกนี้รายได้ที่คุณนายใหม่ทำได้ชั้นว่าต้องมีเสาทลกแกรมมี่.

2 ใหม่ ใช่ๆๆ.

3 เขาเขา น่าสลับชื่อไว้.

4 ดาต้า เสานี้เป็นเสาใหม่ เจริญปุระ.

5 ใหม่ มีส่วนหนึ่งเป็นหลังคาด้วย.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (6) เป็นบทสนทนาการสัมภาษณ์จาก พิธีกร(มดดำ) และใหม่ เจริญปุระ (แขกรับเชิญ) เกี่ยวกับเรื่องที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเองในฐานะที่ใหม่เป็นนักร้องสังกัดค่ายแกรมมี่ มีชื่อเสียงโด่งดังในอดีตที่ผ่านมา เป็นนักร้องที่ทำรายได้สูง และทำงานอยู่ในวงการบันเทิงมายาวนาน มดดำเปรียบเทียบบริษัทแกรมมี่ที่ได้รายได้มาจากใหม่เป็นจำนวนมาก จนนามี “เสาที่ชื่อใหม่ เจริญปุระ” จึงทำให้เกิดเสียงหัวเราะขึ้น

2. รูปแบบความตลกแบบการแฝงนัย

รูปแบบความตลกแบบการแฝงนัย คือ การเล่าเรื่องตลกที่ใช้ถ้อยคำประชดประชัน โดยมีความหมายตรงข้ามกับเหตุการณ์ในขณะนั้น อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้ฟัง ดังตัวอย่าง (7)

(7) บทสนทนาระหว่างพิธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) คุณชวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เขาเขา) คุณวรฤทธิ์ เฟื่องอารมณี (น็อต) และแขกรับเชิญ คุณมยุรา เสวตศิลา ออกอากาศในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2562

1 มดดำ ชั้นเคยทำรายการกับพี่ต๊ากี่ปี. แปดโมงเช้าต้องเริ่มรายการ มยุราถึงสตูดิโอตั้งแต่หกโมงเจ็ดโมง นางถึงแล้วอะ.

2 มยุรา เพราะว่ามาตั้งโต๊ะแล้ว.

3 น็อต ทำสี่ปีเลยเธอกับพี่ต๊าก

4 มดดำ สี่ปีเนอะ.

5 นี้อต ไม่ได้ซื้บซ้บเรื่งดี ๆ เลยเหรอ.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (7) ความตลกเกิดจากการประชดขันของนี้อต โดยพีธีกร (มดดำ) เส่าเรื่งเกื่ยวกับตนเองที่ เคยร่วมงานกับแซกรับเชิญ (มยุรา) ประมาณ 4 ปี โดยสังเกตเห็นว่ามยุราเป็นคนที่มีความตรงต่อเวลา ทุกวันที่มา ทำงานจะต้องมาถึงก่อน นี้อตพีธีกรร่วมใช้การแฝงนัยโดยตั้งคำถามเชิงประชดประชันว่าการที่มดดำเห็นตัวอย่างที่ดีจากมยุรา “ไม่ได้ซื้บซ้บเรื่งดี ๆ เลยเหรอ” ด้วยน้ำเสียงเน้นย้ำในผลัดที่ 5 โดยลักษณะการพูดของนี้อตเป็นการ พูดประชดพฤติกรรมของมดดำเรื่งการมีระเบียบวินัยในการมาทำงานที่ตรงข้ามกับมยุรา โดยต้องการเสียดสีถึง ข้อบกพร่องของผู้อื่นซึ่งเกิดความซ้ำกันในข้อต่อของผู้อื่นสอดคล้องกับทฤษฎีความเหนือกว่าที่พบว่าคนมักตลก ในข้อต่อของผู้อื่น

3. รูปแบบความตลกแบบการเล่นคำ

รูปแบบความตลกแบบการเล่นคำ คือ การใช้คำที่ความหมายกำกวมสามารถตีความได้มากกว่าหนึ่ง ความหมาย อาจเกิดขึ้นในระดับเสียง ระดับคำ ระดับโครงสร้าง ดังตัวอย่าง (8)

(8) บทสนทนาระหว่างพีธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) คุณวรฤทธิ์ เฟื่องอารมณ (นี้อต) คุณวรินดา ดำรงผล (ดาต้า) แซกรับเชิญ คุณกวิณทร์ ตูवाल และ คุณพรพนทิพา อรุณวัฒน์ชัย (ปุมปุย) ออกอากาศในวันที่ 26 เมษายน 2562

1 มดดำ สองคนใครเจ้าชู้ ฉันท่าหล่อนเจ้าชู้กว่า.

2 ปุมปุย ไม่คะไม่ได้เรียกว่าเจ้าชู้ เรียกว่าต้องใช้ของ.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

3 มดดำ นางบอกอย่าเรียกว่าว่านางเจ้าชู้ แต่ต้องใช้ของให้เป็น.

4 ปุมปุย ใช่คะ.

5 มดดำ ของมันต้องมี.

6 ปุมปุย ของมันต้องใช้คะ.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (8) เป็นการแสดงรูปแบบบทสนทนาซ้ำกันที่เกิดจากการเล่นคำในบทสนทนาตลก โดยมดดำ (พีธีกร) ถามกวิณทร์และปุมปุย (แซกรับเชิญ) ในเรื่งของความเจ้าชู้ของทั้งคู่ และมดดำแสดงความคิดเห็นว่าปุมปุย น่าจะเป็นคนที่เจ้าชู้กว่า และปุมปุยกล่าวว่าอย่าเรียกว่าเจ้าชู้ แต่เรียกว่า “ต้องใช้ของ” ซึ่งเป็นการเล่นคำทำให้เกิด ความหมายโดยนัย อีกทั้งยังมีการเน้นว่า “ของมันต้องมี” ทำให้คนเกิดความคิดว่าของที่ปุมปุยต้องใช้ คือ อะไร เกิดความกำกวมของภาษา ความตลกเกิดจากการจินตนาการที่แตกต่างกันออกไปของผู้ร่วมสนทนา รวมถึงการ ตีความหมายไปในทิศทางตรงกันข้าม จึงทำให้เกิดเสียงหัวเราะขึ้น

3. หน้าที่ของบทสนทนาตลก

จากผลการวิเคราะห์หน้าที่ความตลกในบทสนทนาตลกตามแนวคิดของ Norrick [1] พบหน้าที่ของบท สนทนาตลก 2 หน้าที่สอดคล้องกับ Norrick คือ 1) หน้าที่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเป็นกันเองในกลุ่มสนทนา ทำให้ผู้ที่สนทนาด้วยรู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดในการสนทนา และ 2) หน้าที่ แสดงความก้าวร้าว เพื่อเป็นการล้อเลียน ประชดประชัน และแสดงออกถึงความไม่สุภาพ จากการศึกษาวิเคราะห์หน้าที่ ที่ปรากฏในบทสนทนาตลก 162 บทสนทนา พบหน้าที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี จำนวน 107 บทสนทนา คิดเป็น ร้อยละ 66.05 และพบหน้าที่แสดงความก้าวร้าว จำนวน 55 บทสนทนา คิดเป็นร้อยละ 32.72 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หน้าี่ของความตลกที่พบในบทสนทนาตลกในรายการ “แฉ”

หน้าี่ความตลก	จำนวนความถี่	ร้อยละ
หน้าี่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี	107	66.05
หน้าี่แสดงความก้าวร้าว	55	33.95
รวม	162	100

1. หน้าี่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

หน้าี่เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี คือ การสร้างความเป็นกันเอง มีความสนุกสนาน ลดความตึงเครียด สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในกลุ่ม Norrick [1] ดังตัวอย่าง (9)

(9) บทสนทนาระหว่างพิธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) คุณชวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เขาเขา) คุณวรฤทธิ์ เพ็ญอารมณ์ (น็อต) และแขกรับเชิญ อาจารย์มัลลิการ์ หลีระพันธ์ ออกอากาศในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2562

1 มดดำ	ตั้งแต่ได้เป็นลูกสะใภ้เป็นไงบ้างฮะแม่.
2 อาจารย์มัลลิการ์	เค้าก็น่ารักดีละ.
3 เขาเขา	หนักใจฮะแม่.
4 อาจารย์มัลลิการ์	ไม่หนักใจ.
5 น็อต	ที่บ้านไม่มีอะไรมากกว่านี้นอกจากเสียงดังขึ้นเท่านั้นเอง.
6 อาจารย์มัลลิการ์	ปอนด์เค้าก็จะมีแม่เพิ่มอีกคนหนึ่ง.
มดดำ น็อต เขาเขา	(เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (9) เป็นบทสนทนาที่แสดงให้เห็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มดดำ (พิธีกร) สัมภาษณ์คุณแม่สามี (อาจารย์มัลลิการ์) ของคุณนุ้ย (สุจิรา) ดาราและพิธีกรดำเนินรายการรายการโทรทัศน์ที่เป็นแขกรับเชิญในรายการพร้อมกับคุณแม่สามี โดยมดดำถามเกี่ยวกับการทำหน้าที่ลูกสะใภ้ของคุณนุ้ย คุณแม่สามีตอบว่านุ้ยเป็นคนน่ารักและไม่มีเรื่องที่จะต้องกังวล พิธีกรดำเนินรายการมีความสนิทสนมกับนุ้ยและรู้จักลักษณะนิสัยของคุณนุ้ยว่าเป็นคนพูดจาเสียงดัง ตรงไปตรงมา เจ้าระเบียบ จุดที่เกิดความตลก คือ คุณแม่สามีตอบว่า “ปอนด์เค้าก็จะมีแม่เพิ่มอีกคนหนึ่ง” คำว่า “แม่” ซึ่งหมายถึง “ภรรยา” ทำให้ทุกคนเข้าใจว่าลักษณะนิสัยความเจ้าระเบียบของนุ้ย ทำให้แม่รับรู้ได้เช่นเดียวกัน ความตลกที่เกิดขึ้นในบทสนทนาสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ลดความตึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับหน้าี่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีของ Norrick [1] เนื่องจากแขกรับเชิญเป็นอาจารย์ ที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพิธีกร และเป็นครั้งแรกสำหรับการเป็นแขกรับเชิญของรายการนี้ อีกทั้งยังอาจารย์มัลลิการ์เป็นผู้ใหญ่ความสุภาพในการสนทนาจึงมีมากกว่าปกติ แต่แขกรับเชิญกลับสร้างความตลกเพื่อลดความตึงเครียดในการสนทนา โดยมีการหยอกล้อในระหว่างการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการผูกมิตรทำให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกผ่อนคลายในการสนทนา

2. หน้าี่แสดงความก้าวร้าว

หน้าี่แสดงความก้าวร้าว คือ การสื่อถึงการล้อเลียน การประชดประชันผู้อื่น การพูดเรื่องตลกที่มีความลามกหรือสัปดนสามารถนำไปสู่การแสดงความก้าวร้าวหรือการรุกรานผู้อื่น Norrick [1] ดังตัวอย่าง (10)

(10) บทสนทนาระหว่างพิธีกร คุณคชาภา ตันเจริญ (มดดำ) คุณชวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เขาเขา) และแขกรับเชิญ คุณณัฐ หิรัญพฤกษ์ และภรรยา คุณอลิษา หิรัญพฤกษ์ (แอน) ออกอากาศในวันที่ 15 พฤษภาคม 2562

1 แอน	ไอ้เนี่ยเรื่องตลกมาก เคยมีพระตบอกว่านารีคนนี้อยู่ปถัมภ์ ชีวิตนี้ดวงจะดีถ้าคบคนนี้.
2 ณัฐ	ช่วงนั้นเป่เป่เว้ย?

3 มตดำ อ้อมมิ่งรักกันเพราะหมอดูหัก อุบาทว์.

ทุกคน (เสียงหัวเราะ)

จากตัวอย่าง (10) ความตลกในบทสนทนาแสดงความก้าวร้าวด้วยการใช้คำไม่สุภาพดังที่ Norrick [1] ได้กล่าวไว้ ในการสนทนาเริ่มต้นจากแอน (แขกรับเชิญ) เล่าเรื่องเกี่ยวกับสามีตนเอง (ภริ) ว่าเชื่อเรื่องดวงและในการคบหากันเหตุมาจากหมอดูทำนายว่าแอนเป็นคนอุปถัมภ์ ซึ่งมตดำกล่าวว่า “อ้อมมิ่งรักกันเพราะหมอดูหัก อุบาทว์” เป็นการใช้คำไม่สุภาพในคำว่า “มิ่ง” และ “อุบาทว์” แต่ในการสนทนาดังกล่าวกลับเกิดการหัวเราะ ถึงแม้ว่าการพูดของมตดำเป็นการกล่าวหาผู้สนทนาอีกฝ่าย ซึ่งมองในเชิงหน้าที่เป็นการแสดงความก้าวร้าวในการสนทนา

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์โครงสร้างความตลกในบทสนทนาตลกพบโครงสร้างความตลกแบบ 2 องค์ประกอบ คือ การนำเรื่องหรือเนื้อความและการยิงมุกตลก และโครงสร้างความตลกที่มี 3 องค์ประกอบ คือ การนำเรื่องหรือเนื้อความ การส่งมุกตลก และการยิงมุกตลก สอดคล้องกับโครงสร้างบทสนทนาตลกของ Norrick [1] Oring [3] และ Raskin [7] กล่าวคือ พบโครงสร้างความตลกทั้งแบบ 2 องค์ประกอบและ 3 องค์ประกอบในงานวิจัยที่เป็นภาษาอังกฤษ และพบมุกตลกในตำแหน่งท้ายเรื่องเสมอ และส่วนที่สำคัญที่ทำให้เกิดความตลกจากข้อมูลบทสนทนาตลกพบว่าหากผู้สนทนาไม่เข้าใจหรือไม่สนใจการสนทนาตั้งแต่การนำเสนอเรื่องหรือเนื้อความ การส่งมุกตลกและการยิงมุกตลกจะเข้าใจได้ยาก เนื่องจากผู้สนทนาไม่รับรู้บริบทของการสนทนา ความตลกจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายองค์ประกอบไปพร้อมกัน และจากการวิเคราะห์พบว่าการส่งมุกตลกมีแนวโน้มไม่จำเป็นมากนักในโครงสร้างความตลก เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สามารถปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ในบทสนทนาความตลก

ส่วนรูปแบบความตลกที่พบโดยส่วนใหญ่เป็นเกร็ดขำขันที่สามารถหยิบยกมาพูดได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ตรงของผู้เล่าเรื่อง เนื่องจากเป็นรายการสัมภาษณ์การเล่าประสบการณ์ของตนเอง ทำให้ง่ายต่อการนำเสนอ และผู้ร่วมสนทนาเข้าใจได้ง่าย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว รวมถึงหน้าที่ความตลกที่พบมากเป็นอันดับแรก คือ หน้าที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยิ้มง่าย มีความสนุกสนาน ดังปรากฏในงานวิจัยของปริญญ์นันทนา พงษ์ไพบูลย์ [11] จากผลการวิเคราะห์พบว่าความตลกเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในบทสนทนา ช่วยลดความตึงเครียดในบางสถานการณ์ นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบหน้าที่ของความตลกที่สื่อถึงความก้าวร้าวและความไม่สุภาพ ซึ่งความก้าวร้าวนี้ทำให้เกิดเสียงหัวเราะ จากข้อมูลมักพบในการล้อเลียน การประชดขันผู้สนทนาอีกฝ่าย ดังนั้นผู้สนทนาต้องรู้จักปรับใช้ความตลกให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมในการสนทนาแต่ละครั้ง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Norrick, N. R. (2003). Issues in conversational joking. *Journal of Pragmatics*, 35(9), 1333-1359.
- [2] นิตยา พวงดี, และวาสนี วิเศษฤทธิ์. (2560). ประสบการณ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วยในการใช้อารมณ์ขัน เพื่อการจัดการสถานการณ์ตึงเครียดในหอผู้ป่วย. *วารสารเกื้อการุณย์*, 24(1), 55-69.
- [3] Oring, E. (1989). Between jokes and tales: on the nature of punch lines. In *Humor: International Journal of Humor Research*, 2(4), 349-364.
- [4] Alexander, R. J. (1996). *The Status of Verbal Humor in British Society: Contextual Aspects of English Humor*. London: Routledge.
- [5] Rutter, J. (1997). *Stand-Up as Interaction: Performance and Audience in Comedy Venus*, Dissertation, Ph.D. (Sociology). Manchester: Graduate School University of Salford.

- [6] Koestler, Arthur. (1964). *The Act of Creation*. New York: Macmillan.
- [7] Ruskin, V. (1985). *Semantic Mechanisms of Humor*. Dordrecht: D. Reidel.
- [8] Hobbes, T. (1909). *Leviathan*. London: Oxford University Press.
- [9] Mulder, M. P., & Nijholt, A. (2002). *Humour Research: State of Art*. (CTIT Technical Report Series; No. 02-34). Centre for Telematics and Information Technology. Retrieved from <http://www.ub.utwente.nl/webdocs/ctit/1/0000009e.pdf>
- [10] Norrick, N. R. (1993). *Conversational Joking: Humor in Everyday Talk*. Bloomington: Indiana University Press.
- [11] ปรียัณห์ทนา พงษ์ไพบูลย์. (2557). “ยิ้มสยาม” ในมุมมองของชาวต่างชาติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.